

OECD Sloveniji: napredek je viden, največji izziv ostaja izvajanje

11.9.2026 - | gov.si

Okoljski pregled Slovenije 2026, neodvisna ocena napredka Slovenije na področju okoljske in podnebne politike ugotavlja napredek na več področjih, hkrati pa opozarja na vrzeli: pritiske na biotsko raznovrstnost, zamude pri širitvi sistemov odvajanja in čiščenja komunalne odpadne vode, potrebo po hitrejšem zmanjševanju emisij ter razkorak med sprejetimi cilji in njihovim izvajanjem.

Ministrica za okolje in prostor mag. Polona Rifelj | Avtor: Siniša Kanižaj / STA

1 / 3

Ministrica Polona Rifelj, direktor Direktorata OECD za okolje Jaime de Bourbon de Parma, vodja Oddelka za okoljsko uspešnost in informacije v Direktoratu OECD za okolje Nathalie Girouard
Predstavitev presoje učinkovitosti okoljske politike Slovenije

Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj (angleško: Organisation for Economic Co-operation and Development - OECD) je v danes v Ljubljani v predstavljenem pregledu izpostavila tudi več pomembnih dosežkov. Sloveniji je uspelo zmanjšati povezanost nekaterih okoljskih pritiskov z gospodarsko rastjo, emisije drobnih delcev PM_{2,5} so se občutno zmanjšale, prav tako emisije toplogrednih plinov, Slovenija pa ima med državami OECD največji delež zavarovanih kopenskih območij.

Okoljski pregled Slovenije sta predstavila Jaime de Bourbon de Parme, direktor Direktorata OECD za okolje, in Nathalie Girouard, vodja Oddelka za okoljsko uspešnost in informacije v Direktoratu OECD za okolje. Slovenija je pri pripravi pregleda sodelovala z obsežnim naborom podatkov in strokovnih pojasnil. V procesu so sodelovali strokovnjaki Ministrstva za okolje in prostor, organov v njegovi sestavi ter drugih ministrstev in institucij.

Ministrica za okolje in prostor mag. Polona Rifelj je ob predstavitvi poudarila, da vrednost pregleda ni le v oceni doseženega, temveč predvsem v tem, da pokaže, kje Slovenija še ne dosega dovolj dobrih rezultatov: »Dosežkov ne smemo zmanjševati, pomanjkljivosti pa ne smemo olepševati. Ključno vprašanje je, kako zastavljene cilje hitreje in učinkoviteje pretvoriti v rezultate na terenu.«

Od strategij k izvajanju

Eno osrednjih sporočil pregleda se nanaša na sposobnost države za izvajanje politik. OECD opozarja na potrebo po boljšem medresorskem usklajevanju, jasnejši odgovornosti za izvajanje ukrepov, sistematičnem spremljanju rezultatov ter večji sposobnosti izvajanja politik na regionalni in lokalni ravni.

Rifelj je poudarila, da želi ministrstvo prav na tem področju doseči napredek. Pri vsakem ključnem ukrepu mora biti jasno, kaj je cilj, kdo je odgovoren, kakšen je rok, kje so glavne ovire in kako se bodo merili rezultati.

To enako velja za prostorske, gradbene in okoljske postopke.

»Hitrejši postopki ne pomenijo nižjih okoljskih standardov. Pomenijo jasnejša pravila, manj podvajanja, boljše sodelovanje med institucijami, digitalizacijo, določene roke in jasno odgovornost za sprejete odločitve.«

Fiskalna politika mora bolje podpirati zeleni prehod

OECD priporoča bolj ciljno usmerjanje pomoči, povezane s cenami energije, postopno krepitev določanja cen ogljika ter odpravo okolju škodljivih subvencij.

Potrebni so nadaljnji ukrepi na področju blaženja podnebnih sprememb in onesnaženosti zraka

Slovenija je znatno zmanjšala emisije toplogrednih plinov in onesnaženost zraka, vendar bodo za doseganje prihodnjih ciljev potrebna dodatna prizadevanja. Podnebni zakon iz leta 2025 je nacionalni cilj doseganja ničelnih neto emisij prestavil na leto 2045, pet let pred skupnim ciljem Evropske unije.

Promet ostaja najzahtevnejši sektor. Emisije toplogrednih plinov iz prometa se še niso začele zmanjševati, več veljavnih ukrepov pa še vedno spodbuja uporabo osebnih avtomobilov. Kljub doseženemu napredku ima onesnaženost zraka še vedno resne posledice za zdravje, zlasti zaradi kurjenja lesa v gospodinjstvih in prometa.

Poplave so pokazale ceno nepripravljenosti

Poglobljeno poglavje pregleda obravnava tudi prilagajanje podnebnim spremembam. Slovenija je dosegla pomemben napredek, vendar je načrtovanje prilagajanja na splošno še vedno v začetni fazi.

Slovenija je zaradi nevarnosti, povezanih s podnebnimi spremembami, utrpela največjo gospodarsko škodo v Evropski uniji, zlasti zaradi poplav leta 2023. OECD zato priporoča preusmeritev financiranja prilagajanja tako, da bo preprečevanje škode imelo prednost pred odzivanjem na nesreče, ter razmislek o povečanju javnih sredstev za prilagajanje.

Od leta 2023 je bilo veliko narejenega na področju upravljanja voda, obnove in zmanjševanja poplavne ogroženosti. Vendar je po oceni ministrstva naslednji korak jasen: več sredstev in ukrepov je treba usmeriti v preprečevanje škode in krepitev odpornosti, ne le v odpravljanje posledic.

»Manj naporov moramo namenjati odpravljanju posledic in več preprečevanju škode. Podnebna tveganja moramo že od začetka upoštevati pri prostorskem načrtovanju, infrastrukturi in naložbah.«

Pri odpadnih vodah mora zakonodaja prinesti naložbe in rezultate

OECD opozarja tudi na zamude Slovenije pri širjenju sistemov odvajanja in čiščenja komunalne odpadne vode. Slovenija je leta 2025 uvedla nov zakonodajni okvir, vendar je treba zahteve zdaj prenesti v konkretne naložbe in merljive rezultate.

Ministrstvo namerava zato jasno opredeliti, katere obveznosti še niso izpolnjene, katere naložbe je treba obravnavati prednostno, koliko bodo stale, kdo je zanje odgovoren in kako bodo financirane. Kot je poudarila ministrica: »Zakonodaja je pomemben korak. Vendar še ni rezultat.«

Velik delež zavarovanih območij še ne pomeni, da je narava v dobrem stanju

Slovenija ima izjemno naravno dediščino in velik delež zavarovanih območij. Kljub temu OECD ugotavlja, da biotska raznovrstnost ostaja pod pritiskom.

Med odprtimi vprašanji so izboljšanje poznavanja in ekonomskega vrednotenja ekosistemskih storitev, učinkovitejše ciljno usmerjanje ukrepov na območjih Natura 2000 ter obravnava potencialno škodljivih vplivov nekaterih oblik podpor na okolje.

Ministrica je poudarila, da učinkovitega varstva narave ni mogoče graditi brez ljudi, ki na teh območjih živijo in delajo. Potrebni so ukrepi, utemeljeni na strokovnih dokazih, jasna pravila ter sodelovanje z lokalnimi skupnostmi, kmeti in lastniki zemljišč.

Slovenija reciklira velik delež odpadkov. Naslednji korak je, da jih ustvarimo manj in izboljšamo krožnost

Po ugotovitvah pregleda se mora težišče ravnanja z odpadki in krožnega gospodarstva pomakniti višje po hierarhiji ravnanja z odpadki: od samega zbiranja in recikliranja k preprečevanju nastajanja odpadkov, ponovni uporabi, učinkovitejši razširjeni odgovornosti proizvajalcev in merljivim ciljem krožnega gospodarstva.

»Ne smemo meriti samo, koliko odpadkov smo ustrezno obdelali. Meriti moramo tudi, ali ustvarjamo manj odpadkov, ali izdelki dlje ostajajo v uporabi, ali vire uporabljamo učinkovito in ali materiale dejansko vračamo v gospodarstvo,« je poudarila Rifelj.

Priporočila ne smejo ostati na papirju

Ministrstvo namerava ugotovitve OECD po predstavitvi pretvoriti v operativni pregled izvajanja priporočil. Za vsako priporočilo bodo opredeljeni nosilni in sodelujoči resorji, trenutno stanje, dejanske vrzeli, potrebni ukrepi, roki ter način merjenja rezultatov. Priporočila s področij prometa, energetike, davkov, kmetijstva in gozdarstva bodo zahtevala nadaljnje medresorsko sodelovanje. Ministrica Rifelj je ob zaključku poudarila: »Namen tega pregleda ni pridobiti dobro oceno na papirju. Njegov namen je izboljšati okoljsko politiko v praksi. Ne potrebujemo še enega dokumenta na polici. Potrebujemo rezultate.«

<https://www.gov.si/novice/2026-09-11-oecd-sloveniji-napredek-je-viden-najvecji-izziv-ostaja-izvajanje>